

© cels

BUTLLETÍ

del

ANY III ★ NUM. 15 ★ DESEMBRE 1987

CENTRE
PARROQUIAL

DE

ST.

JOAN D'HORTA

Bon Nadal!

Una vegada més, i amb tot el cor, el desitgem ben feliç als nostres socis i familiars. Que acompanyant els béns materials (que no hi faltin el cava i els turrons i les neules) hi hagi una sobreabundància dels béns espirituals que emanen del Pessebre on està reclòs el petit Infant portador del gran missatge d'amor i de pau. Que aquesta Pau i aquest AMOR ens acompanyin, no solament durant aquestes festes, sinó durant tota la nostra vida. Amén. Per molts anys.

La Junta Directiva

ATENCIÓ!

SOCIS: ha arribat l'hora de la veritat. Durant la segona quinzena de gener, si Déu vol, celebrarem l'Assemblea Reglamentària del Centre Parroquial amb la corresponent renovació de càrrecs directius de l'Entitat. Cal que es presentin socis disposats a servir la casa. En la darrera assemblea ja vam llançar el crit d'alerta, exposant el que podria passar si no es pre-

senten candidats als càrrecs de President i Secretari, que són els que han de ser renovats.

Ha arribat l'hora, doncs, en què tots aquells socis que senten i estimen el Centre ho demostrin donant el seu nom per a ser inclosos a les llistes que seran sotmeses a votació de l'assemblea.

Preguem que aquests presumptes candidats donin el seu nom posant-se en contacte amb algun membre de la Junta Directiva actual.

Anim, que desempeñar un càrrec directiu a la Junta del Centre Parroquial tampoc no és cosa tan complicada. Sols calen un xic de dedicació i bona voluntat. Tenim paper i bolígraf a punt per començar la llista de candidats. Gràcies per endavant a tots aquells que s'hi apuntin.

La Junta Directiva

da que Déu l'ha considerada apta per a Ell mateix, com a instrument per a la redempció de tots els homes, dels quals, des d'ara, són els seus germans. Des d'aquest moment, totes les coses purament humanes són dignes de Déu: la vida i la mort, la salut i la malaltia, l'esforç i el descans, l'ocupació i l'esbarjo, el treball i el cansament.

I cap d'aquestes facetes de la vida humana resta al marge de la missió redemptora del Déu-Home. Fins i tot el cansament, la suor, la desfellença del cos o de l'esperit hi estaven integrats. Crist no tan sols va allibonar-nos amb els seus discursos, sinó amb les seves fatigues; no sols va redimir-nos amb la seva Passió i Mort, sinó també amb la suor del seu treball manual i amb la seva fatiga apostòlica. Ho llegim a l'evangeli de St. Joan (4,6): «Jesús, fatigat del camí, seia bonament a la vora del pou».

I va ser enmig del seu cansament —i descans— que seguí treballant per la salvació dels homes, per la salvació d'aquella samaritana a la qual va il·luminar la seva paraula i a qui va oferir l'aigua viva de la gràcia. El seu cansament es tornà font de salvació.

La sendera de la fidelitat a la vocació de cristians és, a voltes, com la de Crist, dura, pedregosa i costa amunt. En la caminada diària pel compliment dels deures, dels compromisos contrets, de les atencions al bé comú per damunt dels profits personals, pot experimentar-se la sensació de cansament, la fiblada de la temptació del «deixar-ho córrer tot» o del «ja s'ho faran». Anem amb compte! En primer lloc, enhorabona

ESTIL CRISTIÀ

El profitós cansament

El gran fet, el més gran de la història, que dona fesomia pròpia a la religió cristiana, distingint-la de totes les altres i superant-les totes, és el del misteri de l'Encarnació: Déu s'ha fet home per amor als homes.

D'una banda, aquest fet significa la màxima humiliació de Déu: el Creador s'ha tornat criatura, l'Infinit s'ha reclus en la limitació, el Totpoderós ha esdevingut feble.

Però, d'altra banda, és la màxima exaltació, en aquest món, de la naturalesa humana, tota vega-

als cansats perquè ells són els qui fan —o han fet— la feina. Però cal saber aprofitar aquest moment per a la reflexió i per obrir bé els ulls, esperant i desitjant que arribi l'ocasió —la samaritana— amb la seva àmfora buida perquè potser només nosaltres podrem omplir-la-hi. I en aquest cas, el nostre cansament haurà esdevingut una deu abundant de noves iniciatives.

I, després, com Jesús, seguir enllà, perquè la nostra tasca, la personal i col·lectiva, és incansable. El nostre Centre té horitzons d'eternitat i voler assolir-la, tot posant-hi els mitjans adequats i la col·laboració il·lusionada, és signe de tenir l'esperit jove, revestit d'aquella cuirassa que el fa invencible: la virtut cardinal de la Fortalesa. Cal desvetllar-la, ara que s'acosta l'hora de reestructurar la Junta responsable de la marxa del Centre Parroquial.

Així de tot cor ho desitja per a tots, en aquest Nadal i Any Nou, el vostre

Consiliari

ESBART FOLKLÒRIC

El dia 26 de novembre, en el Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, l'Esbart, sota la direcció de Francesc Miralles, va participar, juntament amb la Coral Horta, en la sessió inaugural del cicle de concerts que ofereix l'Àrea de Benestar Social. L'Esbart va ser representat molt dignament i amb molt d'èxit per na Sònia Roselló i en Jordi Ginestet, del Cos de Dansa, que van oferir una versió molt acurada, amb acompanyament de música en viu, de l'Espunyollet del Berquedà.

Foren molt aplaudits per tots els assistents. També va ser-ho la Coral Horta, que va interpretar magistralment diverses composicions de mestres catalans. Al final del concert, els va ser lliurada una placa com a record de la seva actual-

ció. També els assistents a l'acte foren obsequiats amb una copa de cava, en un dels salons del Palau de la Generalitat.

El diumenge 3 de gener de 1988 tindrà lloc la tradicional Ballada de Nadal que, com cada any, ofereix l'Esbart al teatre del nostre Centre Parroquial. Hi participaran tots els Grups.

Al final de la ballada, un grup de dansaires amb aficions teatrals representaran una alegoria nadalenca de collita pròpia, en la qual es farà esment dels fets tradicionals que se celebren aquests dies, i que faran passar una estona ben agradable i divertida a tothom.

A mitja tarda es farà el lliurament de premis als guanyadors del Concurs de Dibuixos que, com cada any, organitza el Centre per als nens i nenes que hi volen participar. El concurs es divideix en grups per edats. El tema ha de ser nadalenc, i les inscripcions, al Centre, els dies fets, a partir de quarts de vuit del vespre.

Us hi esperem a tots. Bones Festes us desitja
l'Esbart Folklòric d'Horta.

ENTREVISTES

Francesc Salvà i Mas

El soci núm. 9 del Centre Parroquial d'Horta és Francesc Salvà i Mas, nascut el 30 d'agost de 1908.

—És fill d'Horta?

—Vaig néixer al carrer Sant Alexandre, que en aquells moments pertanyia al barri de Santa Eulàlia. Els pares vivien al costat de la fàbrica de pells regentada pel meu avi patern, Vicenç Salvà i Ripollés. El mes de novembre del mateix any 8, ens traslladàrem al núm. 26 del carrer Sant Tomàs.

—El seu pare també seguí la professió de l'avi, igual que vostè, no és cert?

—El meu avi es va establir l'any 1890 a Sant Martí de Provençals. El 1890 hi hagué la vaga del Primer de Maig a Barcelona. Les condicions laborals eren dolentes. L'avi tingué coneixement d'una fàbrica d'Horta que s'arrendava i la va llogar.

—A Horta hi havia molts pellaïres —curtidors, en deien—. Potser ens en pot fer una mica d'història.

—Començaré per la nostra. Tal com he dit, la nostra fàbrica era al carrer Sant Alexandre. L'edifici es començà a construir l'any 1873, a propòsit per a blanqueria, en terrenys de don Alexandre de Bacardí i Jané, casat amb la marquesa de Julià, de nom Amàlia. Tenia el latifundi dels carrers Sant Alexandre i Santa Eulàlia, i als centres dels carrers, la plaça Bacardí, per cert molt bonica, amb una font artística al mig, amb aixetes a banda i banda, voltada de plàtans corpulents, amb bancs de pedra entre arbre i arbre. La casa senyorial dels Bacardí és ara el col·legi de les Monges Franceses i la finca està dividida per dos carrers: Estoril i Granollers.

—La fàbrica més important era l'anomenada Fàbrica Gran?

—Aquesta fàbrica estava enclavada dintre d'una gran finca d'esbargiment —sembla que datava del segle XVII— i on diuen que el 1709 va posar uns dies Carles IV d'Àustria. Els propietaris es deien Fontaner, cognom que es va estrafer i en sortí «Can Fontanets», nom que actualment segueix mantenint el carrer. Amb els anys, la fàbrica Fontanet fou desmantellada i venuda a parcel·les, dividides per dos carrers: Fàtima i Colimbra. La part del carrer d'Horta continua, però, essent fàbrica de pells, amb moltes queixes per part dels veïns.

—Recorda més fàbriques?

—Tinc esment de les de: Esteve Pont, a la plaça de Ciutadella; Miquel Xarau, al carrer de Rivero; un tal March, al carrer de Feliu i Codina —s'hi va calar foc una nit i quedà tan destortalada que no va tornar-la a muntar; devia ser l'any 1913—; Francesc Miralles, al carrer Santa Amàlia; Francesc Vall Bisbal, establert a Igualada el 1877 i traslladat a Horta el 1908, a una fàbrica que ja funcionava, d'un tal Puigdamont; Vicenç Magrans, a la Riera (carrer Tajo); Jaume Bonet, i un tal Simeon, al final del

carrer Santa Amàlia; en Payarol, ja al terme de Santa Eulàlia de Vilapiscina; can Martí Gros, al capdavant del carrer Chapí. De fàbriques més petites, quasi familiars, hi havia la d'en Melis, que curtia pell de badana; la d'en Bonveí i una que regentaven en Martínez (pare d'en Joan Martínez), l'Isern i en Mariné. Potser n'hi havia d'altres encara, que no recordo.

—Per què tantes fàbriques a Horta?

—Les pelleries utilitzen molta aigua per al rentat de les pells. A Horta, n'hi havia en abundància, tant de mines com de pous. Totes les aigües residuals de les blanqueries anaven a parar a la riera, per on passava aigua sempre, encara que no ploqués. Era la que sobrava de les mines que, amb l'aiguabarreig de la que procedia de les pelleries, tenia color de taní. La riera d'Horta desembocava directament al mar.

—Durant la guerra 1936-1939 les empreses del nostre país foren col·lectivitzades. Què va passar a Horta?

—El 23 de desembre de 1936 el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya decretà: «És aprovat l'Estatut de l'Empresa Blanqueries Col·lectivitzades de Barcelona, que és publicat com anex a la present disposició. El Conseller Primer, Josep Tarradellas / El Conseller d'Economia, Dídac A. Santillan». La nostra fàbrica era «Tenerías Colectivizadas N.º 12». No podíem treballar. Ens van arrencar totes les màquines, les instal·lacions, els utilitatges, i ho amuntegaren en una gran fàbrica del carrer Dos de Maig. Els motors els repartiren per diferents llocs. Vàrem aconseguir que portessin a can Vall —l'única fàbrica d'Horta que seguí funcionant— les coses del despatx i tots els estris del laboratori. Es tancaren moltes fàbriques per falta de personal: havien cridat al front vint lleves. De joves, ja no en quedaven, només gent massa gran i personal poc qualificat.

—En acabar la guerra, què va passar?

—Vàrem formar un equip de responsables —una comissió d'antics patrons— i miràrem de recuperar el nostre material. Es tornaren a obrir quasi totes les fàbriques, que, amb els anys, han anat desapareixent. Nosaltres vam plegar l'any 1967.

—Ara potser que ens parli dels Lluïsos i de la Parròquia, si li plau.

—De petit, jo anava a jugar al local. Allí hi havia fet comèdia alguna vegada, i fins i tot havia sortit davant del públic a recitar versos. El vicari mossèn Olibé m'hi obligava, em semblava, perquè vocació i aptituds, no n'he tingut mai.

—Del local va passar als Lluïsos?

—Sí; el mossèn ens hi va fer apuntar tots, em semblava.

—Si no feia comèdia ni jugava a cap esport, què feia?

—Els diumenges al matí tenia cura de la biblioteca com ajudant del cap en funcions, que era en Manuel Gausachs. Jo ajudava a passar fitxes en net i orientar els nois a escollir les lectures. No hi vaig col·laborar gaire temps, ja que el diumenge era el dia que podia anar a veure el meu germà Vicenç, que estava de vicari a Aieles. Ens aveníem molt, el meu germà i jo. Desitjava la seva companyia sobre totes les coses. Per aquest motiu vaig deixar la biblioteca.

—Jo l'he sentit cantar a l'església, quan hi havia un petit cor gregorià. També cantava a l'Orfeó?

—Tampoc no he cantat a l'Orfeó. M'agradava molt el cant gregorià i anava a l'Escola Gregoriana de Barcelona, que era filial de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. Encara existeix l'Escola Gregoriana, i encara, un cop l'any, anem a Montserrat el primer diumenge d'Advent. Hi pugem el dissabte, sopem i dinem amb els monjos, recordem vells temps i organitzem alguna conferència. L'any passat i també aquest, ens ha acompanyat el Pare Ubach, un vell de barba blanca, estudiós i enamorat de Terra Santa.

—Fan una cantada de gregorià en aquesta trobada?

—Ja no es canta gregorià a Montserrat. Tot es fa en català. Encara que ja comencen a fer plans per recuperar velles tonades.

—Com es va formar el Grup Gregorià d'Horta?

—En Felip Capdevila i en Domènec Muro varen ser els promotors a la Parròquia. Jo m'hi vaig incorporar de seguida. També els Valls. En Felip es casà amb la Carmelina

Valls i es quedà ja per sempre a la nostra barriada. En Muro es casà amb una Mercader. De vegades érem dos o tres els cantaires. Esporàdicament, hi cantaven en Císquet Vendrell, en Paco Toboso, en Ferran Solé, en Joan Martínez, en Toni Nerin, i d'altres que ara no recordo.

—Aquesta fotografia de Roma amb el Sant Pare Pius XII que vostè ens ensenya, es va fer durant una anada de la Confraria. Quin era el motiu principal del viatge?

—Aquell Any Sant la Confraria va fer ofrena d'una imatge de la Moreneta a l'església de Montserrat de Roma. Es va portar la imatge al Vaticà perquè la beneís el Sant Pare. En aquella època cap Papa no sortia del recinte del Vaticà.

—Vostè va pertànyer al Moviment Fejocistas?

—Des del seu començament. Jo vaig ser el primer secretari; el president era en Pere Guillemf. Va ser un moviment extraordinari a Catalunya, que funcionava molt bé. Encara funciona amb el nom de Federació de Cristians. En aquest moment en sóc el president aquí, a Horta.

—També l'he vist actiu als grups de catequesi, tant d'infants com d'adults.

—Jo he col·laborat sempre amb la Parròquia. He estat als Lluïsos quan la col·laboració parroquial s'ho ha portat.

—Esperem veure'l actiu per molt anys. Si li sembla bé, podríem acabar transcrivint una de les poesies del seu estimat germà, sacerdot i poeta:

—En sembla perfecte.

Mare de Déu de Montserrat

Quan era infant, endut per la teia / d'aprendre noms, el vaig trobar bonic: / «Mare de Déu de Montserrat» us dic, / «Mare de Déu de Montserrat» us deia.

«Mare de Déu de Montserrat» m'esqueia / sonor, joiosament com un repic, / prestigiós com un esmalt antic, / tot olorós com una vella teia.

Els avis i les àvies de gran fe, / confegint-ne les lletres d'una a una, / s'enardien de xics a la rotllana / i, si el llegaren, ho van fer perquè / «Mare de Déu de Montserrat» tan bruna, / us veieu en el cel tan catalana.

Dora Serra

TENNIS DE TAULA

La secció de Tennis de Taula del C.P. d'Horia està en plena temporada. L'equip de Segona i els dos de Tercera Catalana estan ben classificats; per tant, no cal patir per baixar de categoria.

A la Lliga OAR hi ha dos equips. El de Primera està en segona posició. Pel que fa als Juvenils, van classificats en tercer lloc, i tot depèn dels dos propers partits per optar al Campionat d'Espanya.

Recordem que al nostre local hi ha partits tots els divendres a les 9 del vespre; els dissabats, a les 16.30 i a les 19 hores, i els diumenges, a les 11 del matí.

FUTBOL SALA

Pel que fa al Futbol Sala Masculí, després de les últimes derrotes, sembla que ens centrem una mica i ja hem obtingut més bons resultats: en tres partits, dues victòries 6-3 i 3-2 i una derrota 3-4 (amb molta honra!)

Cal destacar la reparició del «Mister» Lluís, recentment operat; el debut d'en Roger sota els pals; lamentem la baixa d'en «Pau», que s'ha trencat la mà. Actualment portem 25 gols a favor i 27 en contra. En fi, esperem que la sort se'ns posi de cara. Fins aviat.

Pere Solé i Serra
(soci núm 361)

EXCURSIONISME

Excursió a Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Camprodon

«Amb deu minuts de retard / hem pujat a l'autocar». Fa bon dia i tenim bon humor. Tots contents, doncs, comencem la ruta cap a Ripoll.

«Una curta paradeta / per complaure la panxeta». Esmorzem a les Quatre Carreteres. Fem llarga cua per aconseguir un cafè amb llet.

«A la foto de l'Ocell / guanyem pempisun parell». Provem fortuna mitja dotzena més i perdem unes malaguanyades cent pessetes.

«A Ripoll hem arribat. / Es el dia de mercat». Fem una visita al Monestir. Contemplem la bella portalada i repassem història de Catalunya: Guifré el Pilós, fundador del Monestir, bressol de Catalunya; la seva filla Emma, primera abadessa de Sant Joan, una altra abadessa Ingilberga, que portava una vida molt disbauxada...

«Anem tots cap al museu / que té d'estrivint mil deus». Col·leccions d'armes de foc, objectes de la prehistòria, la història, l'art popular, l'etnografia, de fusta, vidre, ceràmica, paper, teixit, i més i més...

«Dinarem a Sant Joan: / Can Janpere, el restaurant». Hem visitat el bonic claustre de Sant Joan de les Abadesses. Hem contemplat el magnífic Davallament romànic que presideix l'altar major. Hem passejat pels carrers i places. Hem vist el pont. I hem comprat rovellons!

«Una estona a Camprodon / per contemplar-hi el seu pont». El sol és dormilega en aquesta època de l'any. Aviat es fa fosc. Tornem, doncs, cap a Barcelona, carregats de galetes, panellets, rovellons i bons records del dia agradable que hem passat.

Roda-soques

El dissabte 28 de novembre de 1987, organitzada per la Secció d'Excursionisme del Centre Parroquial d'Horta, es feu una excursió a la vila de Montblanc. Seguidament us oferim dues versions d'aquesta sortida, fetes per dos socis que hi anaren.

EXCURSIÓ A MONTBLANC

Amb l'alegria, germanor i el bon ambient que regnen en aquesta gran família de les nostres excursions, sortim com sempre de davant de l'Església, en direcció a Montblanc, capital de l'antiga Vegueria i de l'actual Conca de Barberà.

Fem la primera parada per esmorzar a l'àrea del Penedès i seguim viatge cap a Montblanc. En arribar a la vila, entrem al recinte emmurallat i ens dirigim a l'Ajuntament on ja ens espera la guia senyoreta Goretti per iniciar la nostra visita cultural. En la mateixa Plaça Major hi ha els Porxos de cal Malet, anomenat *Porxos de l'Ajuntament* o Pallol, destinat a les mesures oficials amb les quarteres de pedra per mesurar el grà.

Seguint el nostre pelegrinatge pels carrers veiem la Torre-Portal de Sant Jordi. És un dels llocs més ben conservats, amb tres pisos i porta de rastrell. També veiem l'església de Sant Miquel (S. XIII), amb la seva portalada de tradició romànica. El Carrer dels Jueus. Al S. XIII els jueus s'establiren i formaren llur barri. L'Església de Santa Maria la Major (S. XIV). Notable obra del gòtic ogival a Catalunya i el Convent i Santuari de la Serra (. XIII). S'hi venera la imatge de la Mare de Déu de la Serra, patrona de la Vila, talla d'alabastre policromat, gòtica bizantina.

I després, cap a dinar amb el seu sobretaula, que potser va durar una mica massa, però és que, entre acudits i rialles, ens hi trobàvem tan bé.

Reemprenem el viatge i anem al Serral. Molt interessant va ésser la visita al Santuari dels Sants Metges Cosme i Damià amb la

(Continua a la pàg. 81)

Tornant al camí original i tot seguint-lo avall, a cosa d'un quilòmetre i mig, es troba, a la dreta, la font d'en Güell

Aquesta font té el nom d'una masia que existia un xic més amunt, desfeta durant la guerra del Francès. Avui tan sols és reconeguda per un tros de mur que hi ha dempeus i unes toixanes que delimiten el que era la casa. La garriga i els matolls ho envaïxen tot.

La font d'en Güell va ésser arrançada per l'associació de caçadors «Harmonia d'Hortas». Aquesta entitat va endegar les obres d'adequació del

lloc allà per l'any 1920, construint-hi una caseta amb porxo. La planta baixa és magatzem dels bancs, taules, graelles i altres estris de cuinar dels socis. Al costat de la casa, a uns dotze metres, hi ha una paret amb cinc llars de foc. Al darrera, amb una teulada que l'aixopluga, una llarga taula de pedra amb bancs fixos. És un lloc ideal per a fer-hi un àpat i gaudir-hi d'uns moments de repòs. la font és al fons de la vall.

Al voltant de la font, de cabal minso i eixut a l'estiu, n'hi ha d'altres, de petites. Torrent amunt, abans d'arribar al camí, sota un parell de tauïons

que ajuden a passar d'un costat a l'altre, neix una deu. Baixant el torrent, passada la d'en Güell, sota el refugi dels caçadors, una caseta d'obra porta una inscripció, gravada en el ciment, que diu que és propietat de l'associació. Més avall de la caseta, a pocs metres, es veu el broc d'una altra font.

Totes aquestes fonts queden eixutes durant els mesos estiuencs; si bé això depèn de la intensitat de les pluges hagudes durant l'hivern i la primavera.

Octubre de 1987.

Niquel Tormos i Rami

ESCOLTISME

Per a l'Agrupació Escolta Alexander Fleming, el curs 87/88 ja ha començat. A la unitat de Llops-Daines (de 8 a 11 anys), els caps segueixen essent la Montse, en Pep, l'Anna i en Ramon. Actualment hi ha 21 nens i nenes. Han realitzat un campionat de «jocs de Taula». Comencen a fer una programació televisiva amb vídeo. El darrer cap de setmana —21 i 22 de novembre— se'n van anar d'excursió a Santa Eugènia de Berga on s'ho van passar molt bé.

Rangers/Noies Goies (de 12 a 14 anys). Són 13 de colla. Els caps Pere i Balbina han plegat i han entrat la Susanna i en Vicens i l'Esther. El dissabte 21 de novembre varen confeccionar entre tots unes caretes de guix. S'han encarregat de muntar la panera de Nadal.

Pioners/Caravel·les (de 14 a 16 anys). Són 10 de colla. Segueixen de caps l'Alfons i la Mercè. Els nostres P.C. s'han adherit a la campanya de Minyons Escoltes «Boscós Verds» per a fomentar, durant les festes de Nadal, la compra d'avets amb arrel a fi d'evitar la mort dels arbres. Passat festes es farà una recollida dels avets venuts i es realitzarà una sortida a un lloc determinat del Pirineu, per a replantar-los-hi.

TROC-I (de 17 anys). Són 6 de colla. Preparen una visita a una institució de disminuïts físics a fi de conèixer els problemes d'aquestes persones. Han organitzat el VI Grand Prix Scalextric que es farà el 19 de desembre a la sala de ping-pong del C.P. d'Horta.

TROC-II. Són 4. Estan muntant un audiovisual per passar-lo a les escoles a fi de fer-nos conèixer més al barri.

Pere Solé i Serra
(soci núm. 361)

RECORDS D'ALTRES TEMPS

Capítol XV

«Els Ocells»

«Per què ens dèiem «els ocells»? No ho sé pas. D'ales, no en teníem, i de bec, tampoc; ni cua. De potes, sí que en teníem; si bé nosaltres en dèiem «cames». El cert és que, de la nostra colla excursionista dels anys trenta, en dèiem «els ocells». No sé pas qui devia suggerir el nom, però tots el devíem acceptar.

Quites pretensions! Els ocells...! No podíem volar per enlairar-nos fins als cims, perquè no teníem ales. No podíem brincar de branca en branca, perquè tampoc no érem ximpanzés, ni havíem rebut lliçons de l'inefable Tarzan. No teníem més remei que caminar, com les formigues, arran de terra, entre excrements de vaca i pedres punxagudes.

Però... com fruïem! Com ens esbravàvem i ens sentíem amos i senyors de la natura, lluny de la ciutat mecanitzada, de les xemeneies fumajants i dels sorolls estridents! Quin gaudi, en canvi, trobar-nos entre espesses boscúries i prats lluminosos, entre torrents i cingleres, entre muntanyes i valls, i sempre entre gatxara i rialles, fresques i sinceres, desafiant muntanyes, pujant als cims i esguardant, encimbellats, els horitzons llunyanos, o les boires blanquirolles lliscant córrecs avall, o la vacada pasturant somniosa i distreta i escollant remors d'aigua escorredissa o cantúries d'ocells dels de debò...!

En Jaume Magrans, l'oncle d'en Josep Magrans, era el «mandamàs» i el seu cabdilatge l'acceptàvem gustosament perquè, a més de ser el delegat d'esports, era bastant més gran que els altres; però el director, diguem tècnic, era en Francisco Ros, excursionista de prats, amb molts

quilòmetres a les cames. Quan feia fresca ens tapàvem el cap amb barretines vermelles o amb uns gorros de tela que fabricava en Miquel Campmany. Dissortadament, el teatre i altres activitats no ens permetien sovintejar les sortides tal com hauríem volgut.

Sovint anàvem a missa a Sant Andreu de bon matí, per agafar després el tren. Naturalment que hi anàvem a peu, perquè aleshores no hi havia altre mitjà de transport que les cames, i ja hem deixat clar que érem ocells sense ales. Aquest era el nostre aperitiu a la caminada que ens esperava. Recordo que el dia de Tots Sants de 1931, a la missa es llegiren les benaventurades i, entre elles, és clar, la de «benaurats els pacífics», i co sigui que en aquell temps alguns de nosaltres jugàvem a futbol amb els «Pacífics», ja tinguérem motiu de broma i gatxara per a tot el dia, amb tot i que la caminada fou extenuant, ja que baixàrem del tren a Balesnyà tenint com a objectiu el cim del Matagalls, objectiu que no assolírem pas. Uns quants, rendits, es quedaren aclofats al cim de Collformic; els altres continuàrem cosa d'una horeta més, fins que també abandonàrem a causa dels cansament i també de la boira que s'anava ensenyorint de la muntanya.

Un altre record que tinc és el del diumenge de Rams del 32; quan ens enfilàvem cap a Sant Andreu del Cir, anàvem trobant homes corpulents i vells xarucs de cara arrugada que, procedents de les masies properes, baixaven tot cofois carregant pesades branques de florir que anaven a beneir a la parròquia de Sant Quirze de Safaja.

I un tercer record, aquest de caire sentimental, correspon al 27 de gener de 1935, amb excursió al Puiggració i Serres de Bertí. Aquell dia ens acompanyaven dos bons amics, els germans Artés, de la parròquia del Clot, militants, com nosaltres, de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, alts i fornits, d'ocupació descarrega-

Santa Maria del Brull, Tots Sants de 1931

D'esquerra a dreta: Pere Solé, Ferran Solé, Josep Torrà, Jaume Magrans, Josep Saló, Francisco Ros, Àngel Borràs Oliva, Àngel Borràs Duran, Miquel Campmany, Josep Grau, Joan Martínez i Joan Pujol. — Foto: Pere Solé.

dors del moll, les vides dels quals foren sacrificades per l'odi i la incomprensió, màrtirs de la Fe, el juliol del 36.

Però no ens posem tristos i acabem amb una senzilla anècdota. Primera quinzena del 32. El meu germà Ferran, en Josep Aragall i un servidor coincidírem de vacances i ens dedicàrem de ple a l'excursionisme. La més important de les nostres sortides fou la travessia, en dos dies, de les Guilleries, des de Sant Hilari Sacalm fins a Vic, fent nit al Moll de Sau, avui dia anegat per les aigües de la presa; el segon dia dinàrem a la Font del Cel, a les afores de Folgueroles.

Com que la minestra que havíem pogut recollir per aquelles terres era escassa i heterogènia i se'ns feia difícil repartir-la equi-

tativament, del magí del tres interessats, en sortí la solució: férem tres escanyolides però atractives piletes d'aliments, amb certa semblança, i, recordant la nostra infantesa, ens jugàrem a la ratlleta el dret d'escollir primer; buscàrem tres pedretes igualadetes i, com quan érem nanos, en llançàrem una cada u a veure qui més s'acostava a la ratlla. No recordo qui va guanyar ni qui es va quedar amb la més lletja; tant se val; però vegeu de quina manera més innocent es jugaren el dinar tres infantons d'entre divuit i vint-i-dos anys.

Adéu-siau, amics. Els «ocells» que encara no han volat al mes enllà, us saluden. En nom d'ells.

Pere Solé (soci núm. 1)

(Ve de la pàg. 79)

gran reixa vidrada feta amb estris agrícoles que formen un conjunt com d'una Custòdia a l'entorn del Creador. Només aquesta visita ja justificava l'excursió. L'arranjament de l'Església va ésser obra de l'arquitecte sarraenc Josep Puig i Torner, i l'execució de la reixa, de Josep Grau i Garriga.

Làstima que el dia és massa curt i arribem un xinc fosc per visitar els tallers d'alabastre.

De tornada a Barcelona podem gaudir de l'actuació d'uns bons artistes. Els felicitem.

I amb aquesta darrera excursió de l'any, felicitem els organitzadors. S'ho mereixen. Me n'oblidava: apunteu-me per a la propera sortida. Un més a la colla.

Jordi Toboso i Bosch

Visita cultural a Montblanc

En primer lloc, demano disculpes per aquestes ratlles que m'he compromès a escriure. És diguem-ne la crònica de la darrera excursió organitzada pel Centre Parroquial d'Horta, en què es va anar a la comarca de la Conca de Barberà.

A la vila de Montblanc, capital de la Conca de Barberà, ens espera una guia per mostrar-nos i comentar-nos els monuments, els vells

edificis i les murales de la vila. Aquella bona noia ens acompanya per tots els racons d'aquell vell i emmurallat conjunt, i ens n'explica la història i les tradicions. A gran tret, ens ve a dir:

Història de la ducal vila de Montblanc.
L'origen de Montblanc cal buscar-lo en el petit nucli de població conegut per Dues Aigües i que, posteriorment, per carta de poblament del 1155, s'anomenaria Vila-salva. Però els seus habitants, per una segona carta de població, donada el 1163, s'haurien de traslladar a l'actual emplaçament, fundant-se ja de

finitivament Montblanc. A partir d'aquest moment, la nova vila tindria un ràpid i espectacular creixement, motivat sens dubte per la posició geogràfica privilegiada (a meitat de camí entre Tarragona i Lleida i lloc de pas obligat per anar per la ruta del riu Aneguer), per les exempcions impositives i prerrogatives reials, per la concessió de mercats i fires (1281 i 1297) i pel fet de ser centre administratiu de la contrada, polític-militar (cap de vegueria) i religiós (residència del plebà o arxiprest).

D'aquesta manera, al llarg del segle XIII la vila s'aixamplà vers el migdia, s'instal·là el call jueu, es fundaren els convents de Sant Francesc, la Serra i la Mercè i es començaren a bastir els grans edificis civils que s'acabarien al llarg de les següents centúries. Entre aquests, cal destacar la Casa de la Vila, els

impuls amb l'arribada del ferrocarril (1863). Però aquesta nova fase de creixement es tornarà a veure truncada per l'aparició de la fil·loxera (1893) que delmarà molt profundament la societat montblanquina, basada en una economia essencialment vitícola. Així, l'emigració serà constant i la misèria continuarà, paliada únicament en part pel cooperativisme. Els conflictes de classes aniran en augment i s'expressaran obertament en plena guerra civil. La recuperació i la relativa prosperitat econòmica arribarà en les dècades dels anys seixanta i setenta, amb la instal·lació de diverses indústries i amb l'eixamplament urbanístic de Montblanc (declarat Conjunt Monumental i Artístic el 1947), que restava gairebé paral·litzat des del segle XIV. (D'uns fullets editats per l'Ajuntament i Oficina de Turisme de Montblanc).

ASSEMBLEA GENERAL DE SOCIS

Divendres, 29 de gener de 1988

casals d'Alenyà, Desclergue, Josa, el Palau Reial i el del Castlà, així com l'església de Sant Marçal i l'Hospital de Sant Magdalena. De tota manera, en el transcurs del segle XIV s'aixecaren els monuments més notables de la vila, com ara l'església de Santa Maria. En aquesta època de gran progrés, paral·lela a la creació del municipi (1284), de la instauració del Ducat de Montblanc (1387) i de la celebració de Corts generals (1307, 1333, 1370 i 1414) i d'un Parlament (1410), la vila esdevingué la setena població del Principat.

Malauradament, a partir de la fi del segle XVI i durant més de tres segles, Montblanc patirà una forta i profunda crisi provocada per les contínues pestes, epidèmies i confrontacions bèl·liques. El ressorgiment s'iniciarà en la segona meitat del segle XVIII i perdurà al llarg del XIX (salvats els entrebancs motivats per les guerres del francès i les carlines) motivat per l'expansió agrícola, centrada tant en la capital comarcal com en gairebé tota la resta de la Conca de Barberà, en el conreu de la vinya, activitat que rebé un fort

I llavors què passa? Doncs passa que és l'hora de dinar i que anem al restaurant Clot i que el menjador és petit i no hi ha prou lloc per tots els que som. Per sort, ho podem arreglar, quedant-nos uns quants a la sala del bar, lluny de l'escalfor de l'estufa, que més aviat sembla un forn en ebullició.

L'escudella barrejada era bona i va resultar reconfortant després de la fresqueta que feia al carrer. I la mestressa va tenir amb nosaltres tota mena d'atencions.

I després, com que el dia és curt en aquesta època de l'any, quan vàrem arribar a l'ermida dels Sant Metges de Sarraí, ja quasi era fosc per admirar-ne la vidriera construïda amb tota mena d'estris agrícoles: aixades, fangues, magalls, serres, falç...

De tornada cap a casa, per Santa Coloma de Queralt, Igualada i Esparraguera, la senyora Dora (que havia actuat de locutora al llarg del viatge), ens va fer saber que la propera excursió, si a Déu plau, serà el mes de febrer de 1988.

J.P.G. (En Pau)

DUES PELEGRINACIONS A MONTSERRAT EN 15 DIES

Com és tradicional a la nostra Parròquia, el primer diumenge d'octubre, un bon nombre de feligresos presidits pel Sr. Rector van pujar tres dies a la muntanya santa, tres dies de pluja que finalitzaren en diluvi i talls a les dues carreteres durant bastantes hores. Tot això no impedí ni els beneficis espirituals ni el reforçaments que esperàvem d'aquest Any Sant Marià, tal com demanàvem, tot seguint la magnífica estampa-recordatori que es donà a tots els participants. El programa previst fou variat, quant les circumstàncies foren adverses, amb solucions molt adients i ben acollides per tothom.

Després d'aquest romiatge, el dia 18 n'haguérem d'organitzar un altre. ¿Què havia passat? Fem una mica d'història.

El 7 d'octubre s'havien complert 25 anys de la benedicció pel Pare Abat Dom Aureli M. Escaró, del monòlit en homenatge a la Federació de Joves Cristians de Catalunya i a aquella joventut que sabé consagrar la seva vida a l'ideal de fer un poble cristià i que en la prova confessà a Crist amb el testimoni de la seva sang. Aquest monòlit està instal·lat al començament del camí de Sant Miquel.

El grup de la Federació de Cristians de Catalunya de la nostra Parròquia suggerí al Secretariat General la conveniència de commemorar-lo, pelegrinant de tot Catalunya a Montserrat, i guanyar el jubileu de l'Any Marià.

La idea no tant sols fou acollida amb entusiasme, sinó que fou ampliada amb diferents actes d'homenatge al Fundador i primer Consiliari de la Federació, el Dr. Albert Bonet i Marrugat, com el de col·locar una placa d'homenatge al Dr. Bonet junt al monòlit de Montserrat. Es demanà al pare Abat Dom Casià M. just si volia presidir els actes. Va acceptar fer-ho i assenyalà com a data favorable el diumenge 18 d'octubre.

També s'acordà fer una taula rodona que el nostre Cardenal acceptà presidir, en la qual diferents personalitats glossarien la persona del Dr. Bonet com a sacerdot, com a intel·lectual i com a fundador de la F.J.C. de C. i el Dr.

Didac Parellada actuaria de moderador. La data, el dia 11 de novembre, a Balmesiana.

A més a més, Mn. Joan Bonet i Baltà, exvicari d'Horta, nebot del Dr. Bonet i historiador conegut, va oferir a l'arxiu de la Federació la col·lecció d'escrits i documents que amorosament conservava del Fundador.

El nostre grup, que ja d'entrada comptava amb més d'una vintena d'inscrits per al romiatge, cregué que podria organitzar-se un autocar que sortís d'Horta.

S'enviaren unes 150 circulars, es col·locaren cartells a les botigues i, amb la col·laboració de la Parròquia i l'organització del Centre Parròquial, s'omplí ràpidament un cotxe de 85 places.

Contràriament al que s'havia previst inicialment, Mn. Xavier Roselló no pogué presidir-nos per no haver aconseguit trobar ajuda per les misses del diumenge.

El cotxe sortí puntualment i a bona hora arribàrem al Monestir, i la majoria de pelegrins anà a buscar lloc per a la missa conventual, ja que Montserrat estava ple de gom a gom.

Abans de l'ofertori, el Sr. Genescà, President de la Federació, llegí una oració i una ofrena amb motiu dels actes que celebràvem.

El dinar a la Colònia Puig, el menjador de la qual ocupàvem quasi completament, fou ben servit i l'alegria dominà l'ambient. Després de les postres feren breus parlaments els tres membres supervivents del Consell Federal de l'any 1936, Srs. Nualart, Gils i Aragó. També parlà Mn. Ramon Saborit i finalitzà el nostre Consiliari, Dr. Malaquias Zayas.

Després, al Monestir i en una sala d'actes, ens rebé el pare Abat. El secretari general, Sr. Josep Baguñà, començà amb una vibrant allocució. El Dr. Parellada ens explicà la vida del Dr. Bonet i el pare Abat clausurà l'acte.

A continuació i presidits per Dom Cassià M. Just, acompanyat per l'historiador pare Romuald M. Diez, tots els assistents ens dirigirem a l'emplaçament del monòlit, on fou inaugurada la placa d'homenatge al Dr. Bonet. L'acte acabà amb el cant de l'Himne dels Fejocistes.

En arrencar l'autocar, el cant del Virolai sortí de tots els cors i arribàrem feliçment al davant del Temple, quan començava la missa vespertina.

Una jornada molt feliç, molt aconseguida, molt aprofitada, que ens fa pensar en quants projectes podrien dur-se a terme amb l'estreta col·laboració de tots el que treballem per una mateixa causa a Sant Joan d'Horta!

Ah, i no va ploure!

Antoni Caminal

TEATRE

Ens tornem a trobar per parlar de tot el que pensem fer d'aquí endavant. Estrenem **Berlín, Plaça Alter, Número 2**, d'en Francesc Lorenzo i Gàcia, els dies 19, a les 22 h, i 20, a les 18 h. Esperem que ni el fred ni la mandra no us facin quedar a casa.

Hem buscat les reaccions internes que produeixen en els personatges un seguit de dubtes i contradiccions que, com en la nostra vida, quedaran sense desvelar. Només la mort se l'endurà.

Els petits preparen una altra història o llegenda de la vida. Un conte de tots els temps, ple de fantasia: **La Cendrosa Venta-**

foc, de Lluís Coquard i Francesc Alberch, per al mes de març. En aquest muntatge ens proposem, un cop que els nens ja han tret una petita mostra del seu art, que comencin a introduir-se dins del personatge, ja sigui amb improvisacions, ja sigui amb l'estudi de l'obra, del personatge, del propi cos...

Bon Nadal, i fins a una altra!

ARQUEOLOGIA

Diuem que a les terres de Can Don Joan, s'hi havien trobat eines de sílex, i que al Carmel hi havia hagut coves datades del Paleolític Mitjà.

També sembla que hi havia hagut una necròpolis a la confluència dels carrers Lisboa, Porto i Marquès de Castellbell. I uns poblats, dels segles III i II a.J.C., al turó de la Peira i a Can Don Joan...

Però, ara, com tots sabem, s'està treballant en les restes d'una villa romana que hi havia a les terres de Can Cortada.

D'uns textos elaborats per J.O. Grados, Maite Miró i Mònica Blasco, del Servei d'Activitats Arqueològiques de l'Ajuntament de Barcelona, transcrivim:

LA VIL·LA ROMANA DE CAN CORTADA

La colonització romana

Des del mes de juliol passat el Servei d'Activitats Arqueològiques de l'Ajuntament de Barcelona està realitzant l'excavació d'una villa romana

dins les terres de Can Cortada (Horta), de la qual ja es tenien notícies, però que ha estat descoberta en fer l'enllaç del segon cinturó de ronda amb el túnel de la Rovira.

No és un fet estrany trobar aquest tipus de restes antigues a l'entorn de Barcelona. La colònia Barcino havia estat envoltada d'aquestes *villae* que poblaven tot el seu camp, un camp que s'estenia des del Besòs al Llobregat i limitaven el mar i la serralada litoral. A Montjuïc, a la Zona Franca, a les Corts, a Pedralbes, a Sant Andreu o a llocs tan propers a l'antic nucli urbà romà com el Casc Antic, han estat trobats alguns testimonis d'aquestes cases rurals, algunes de les parets, mosaics, o bé els banyes de la casa —*terma*— i també les petites agrupacions de tombes.

Mai no n'havia estat trobada una de sencera que ens permetés reconstruir la forma que tenien les cases, que ens permetés saber com era la vivenda, la part residencial o la part rústica dedicada a l'activitat industrial.

El seu origen es deu a la colonització romana, a l'arribada de famílies itàliques que s'instal·laren en aquestes terres, abans del naixement de la nostra ciutat, quan es fundaren les ciutats properes de Badalona (Badalona) i Iluro (Mataró) cap a finals del s. II abans de la nostra era.

Més tard, en ser construïda la colònia Barcino en època de l'emperador August —entorn del 15 abans de la nostra era— les terres foren novament parcel·lades i sobre elles s'aixecaren noves cases que pertanyien, des d'aleshores a la jurisdicció de Barcelona.

Moltes d'elles han perdurat molt de temps i són un precedent dels nostres masos, com, possiblement, aquest cas que avui tractem.

(Continuarà)

CINEMA

GENER

Dia 10 a les 16,45

«INVASION EXTRATERRESTRE»

«TARZAN Y LA TRIBU BOWALA»

Dia 16 a les 10,30

Matinal Escolar Infantil

«EL MAGO DE LOS SUEÑOS» (Dibuixos animats)

«PAJARITOS» (M.ª Jesús y su acordeón)

Sorteig de regals

Dia 17 a les 16,45

«EL MAGO DE LOS SUEÑOS»

«PAJARITOS»

Dia 23 a les 10,30

Matinal Escolar Juvenil

«CARROS DE FUEGO»

«Ier FESTIVAL MORTADELO Y FILEMON»

Dia 24 a les 16,45

«CARROS DE FUEGO»

«Ier FESTIVAL MORTADELO Y FILEMON»

Dia 31 a les 16,45

«MAD MISSION» (Acció)

«EL PLANETA DE LOS SIMIOS», amb
Charlton Heston